



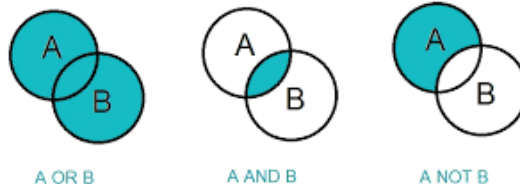
## Tipy pro úspěšné hledání v EIZ

Přinášíme vám jednoduchý a praktický návod pro hledání v elektronických informačních zdrojích (EIZ), ve kterých naleznete odbornou a vědeckou literaturu.

### Jak postupovat?

Před samotným vyhledáváním je třeba stanovit si:

- Klíčová slova charakterizující dané téma (odborné termíny, jejich synonyma, slova nadřazená a podřazená)
- Jazykové hledisko (v jakém jazyce mají být hledané dokumenty)
- Časové rozmezí (kdy byly dokumenty vydány, jejich retrospektiva, např. od roku 2010)
- Typ dokumentu (co hledám – knihu, článek, výzkumnou zprávu, diplomovou práci apod.)
- Vazbu mezi termíny pomocí operátorů  
OR ... rozšíření tématu  
AND ... zúžení tématu  
NOT ... vyloučení slov z tématu



### Kde hledat?

#### Katalogy knihoven a volně dostupné databáze v českém prostředí:

- Katalog Knihovny UP - <http://katalog.upol.cz>
- Katalog Vědecké knihovny v Olomouci - <http://aleph.vkol.cz>
- Portál Knihovny.cz poskytující jednotný přístup k českým knihovnám - [www.knihovny.cz](http://www.knihovny.cz)
- Virtuální knihovna pro medicínu - <http://www.medvik.cz>
- Pedagogická knihovna J. A. Komenského - <http://katalog.npmk.cz>
- Registr závěrečných vysokoškolských prací - <http://theses.cz>
- Registr vědeckých článků - <https://scholar.google.cz>

#### Portál EIZ pro zahraniční zdroje hrazené UP: <http://ezdroje.upol.cz>

Naleznete zde licencované zdroje seřazené **podle abecedy** nebo **podle oborů**. A také vybrané volně dostupné zdroje či stránky z různých oblastí - užitečné odkazy (viz přehled zdrojů).

Podrobně portál prezentuje:

[Multivyhledávač Discovery.upol](http://discovery.upol.cz) – umožňuje nejjednodušší způsob hledání, díky němuž získáte výsledky z většiny databází dostupných na UP, ale i knihovního katalogu UP a dalších open access zdrojů.

Přímý přístup: <http://discovery.upol.cz>

[Elektronické časopisy a knihy](#) – elektronické publikace, které jsou na UP přístupné (trvalý nákup nebo předplatné v rámci konkrétní databáze).

[Vzdálený přístup](#) – návody a možnosti připojení (VPN, Shibboleth) k EIZ z domova i ze zahraničí.

[Citace](#) – informace, rady a tipy nezbytné pro citování zdrojů a práci s bibliografickými citacemi, včetně odkazů na citační manažery (CitacePRO, EndNote Web ad.).

**Příklad:** Jak vyhledat dokumenty (v českém a anglickém jazyce) k problematice hodnocení úrovně čtenářské gramotnosti žáků testované s použitím věcných textů?

1. **Rozklíčujeme téma na slova**, která jej vystihují:

čtenářská gramotnost, porozumění textu, věcné texty, odborný text, naučný text, hodnocení, testování, žáci

Anglické ekvivalenty:

reading literacy, text comprehension, factual texts, substantive texts, informational texts, assessment, evaluation, testing, pupils

2. **Vybereme zdroj k vyhledávání a sestavíme rešeršní dotaz.**

V katalozích a databázích vytvoříme dotaz kombinací klíčových slov s logickými operátory:

čtenářská gramotnost AND věcné texty

Vyhledávací prostředí zpravidla podporuje používání uvozek pro vymezení fráze (zpřesnění), závorky, které zaručí prioritu při vyhodnocování dotazu, a krácení slov, typicky \* pro pravostranné rozšíření slova kvůli skloňování či slovům odvozeným.

Můžeme tedy zapsat:

čtenářská gramotnost AND "odborné texty"

nebo

čtenářská gramotnost AND (věcn\* OR naučn\* OR odborn\*) AND text\*

Anglický ekvivalent dotazu v zahraniční databázi vypadá například takto:

reading literacy AND (substantive OR factual OR informati\*) AND text\*

nebo

"reading literacy" AND ("substantive texts" OR "factual texts" OR "informational texts")

3. **Výsledky** zobrazené na zadaný dotaz můžeme dále buď **filtrovat dle typu dokumentu, časového, jazykového či dalšího vymezení** (fasety), které systém nabízí, nebo rozšířit či zúžit přidáváním dalších klíčových slov ve spojení s operátory.

**Pokročilé či rozšířené vyhledávání** (*Advanced Search*) umožňuje navíc pro slovo zadané do formuláře nastavit pole, ve kterém se má vyhledávat (např. název, autor, předmětové údaje, abstrakt, plný text).

4. Relevantní **výsledky lze uchovávat ve schránkách** na svém osobním profilu, pokud to systém umožňuje, nebo **v citačním manažeru**, který používáte.

5. Pro více výsledků je vhodné **zopakovat hledání v dalších zdrojích** (jiných databázích), případně **s alternativními dotazy**. Např. webové vyhledávače jako Google apod. dokážou zpracovat celou větu, v tomto případě můžeme zadat dotaz i takto:

čtenářská gramotnost žáků testovaná na věcných textech

nebo

"odborné texty" při hodnocení čtenářské gramotnosti